

§ 22 i øvrigt og §§ 23-30 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om diplomatiske forbindelser.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 88) findes i tidenden sp. 2328, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1009).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Per Federspiel: Udvalget har beskæftiget sig med det principielle spørgsmål — det blev rejst fra forskellig side under første behandling — om den form, hvorunder en vedtagen konvention bør omdannes til lov.

Under behandlingen har udvalget fået en række spørgsmål besvaret af ministeren, og det vil jeg gerne takke for. Hele spørgsmålet har derved fået sin belysning, og det har vel navnlig interesse under det voksende internationale samkvem, hvor flere og flere vedtagelser må forventes at blive ophøjet til lov.

Der blev under udvalgsbehandlingen fra forskellig side — og jeg røber ingen hemmelighed ved at sige, at det navnlig var fra juristernes side — gjort gældende, at hele dette principielle spørgsmål måske kunne have været behandlet noget mere fyldigt i bemærkningerne til lovforslaget. Det skal ikke være nogen bebrejdelse til ministeren, for lovforslaget har formentlig foreligget længe før regeringens tiltræden. Men for et par år siden vedtog vi her i tinget i forbindelse med ændringerne i forretningsordenen, at det ville være ønskeligt — og her retter

jeg mine bemærkninger til samtlige medlemmer af regeringen — om de lovforslag, der blev fremsat, navnlig når de har et lovteknisk principielt indhold, var ledsaget af noget mere fyldige bemærkninger. Derfor har vi med glæde gjort bekendtskab med den brevveksling, der har været mellem udenrigsministeriet og justitsministeriets lovkontor, og som i virkeligheden meget klart belyser de principielle spørgsmål, der har fundet en efter udvalgets opfattelse tilfredsstillende løsning ved den form, lovforslaget har fået.

Udvalget kan derfor enstemmigt indstille lovforslaget til vedtagelse uændret.

Udenrigsministeren (Poul Hartling): Jeg takker udvalget for arbejdet og for indstillingen. Den fremførte kritik modtager jeg i den ånd, hvori den er fremført.

Der er i lovforslagets bemærkninger en fyldestgørende redegørelse for konventionens regler. De overvejelser, man har gjort sig om måden, hvorpå disse regler bedst kunne transformeres til dansk lovgivning, fremgår indirekte af bemærkningerne og af fremsættelsestalen. En mere direkte omtale deraf findes som nævnt af hr. Per Federspiel i justitsministeriets udtalelse af 19. juni 1967, hvilken udtalelse er blevet tilsendt folketingsudvalget og er optrykt som bilag 2 i udvalgets betænkning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-4 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændring af reglerne for kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer af anerkendte arbejdsløshedskasser).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 94) findes i tidenden sp. 2233, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 959).

Der var stillet 21 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende 8 ændringsforslag:

Af *Hanne Reintoft, Bundgård, Kjær Rasmussen* og *Sigsgaard*:

Til § 1.

1) I den under nr. 9 som § 3 C foreslåede bestemmelse affattes *stk. 1* således:

„*Stk. 1.* Tilskud til merudgifter ved dobbelt husførelse kan ydes til arbejdssøgende forsørgere og til arbejdssøgende personer, der i mindst 5 år har haft fælles husstand med en anden, og som herunder i ikke ubetydeligt omfang har bidraget til husstandens opretholdelse. Det er en betingelse for ydelse af tilskud, at de pågældende forsørgere m. v. er arbejdsløse eller må forvente at blive arbejdsløse i den nærmeste fremtid, og at de overtager arbejde i en sådan afstand fra hjemstedet, at de er henvist til at tage ophold uden for dette.“

2) I den under nr. 9 som § 3 C foreslåede bestemmelse affattes *stk. 2, 1. og 2. punktum*, således: „Tilskuddet ydes efter satser svarende til de til enhver tid gældende satser for time- og dagpenge til statens tjenestemænd. Arbejdsministeren fastsætter de nærmere regler herom.“

3) I den under nr. 9 som § 3 C foreslåede bestemmelse erstattes i *stk. 2, 4. punktum*, ordet „månedlig“ med ordet: „ugentlig“.

4) I den under nr. 9 som § 3 E foreslåede bestemmelse erstattes i *stk. 1* ordene „som garanti for lån eller som lån“ med ordene: „som tilskud“, og som nyt sidste punktum indsættes: „Tilskuddet tilbagebetales, når boligen opgives.“

5) I den under nr. 9 som § 3 F foreslåede bestemmelse tilføjes under punkt 1 i *stk. 1* ordene: „eller af en anerkendt arbejdsløshedskasse“.

6) I den under nr. 10 som § 4 foreslåede bestemmelse affattes *stk. 2, sidste punktum*, således: „For de fagområder, hvor de

anerkendte arbejdsløshedskasser på grund af eksisterende overenskomster eller fast sædvane alene har været taget ledighedskontrollen, skal denne fortsat udøves af de anerkendte arbejdsløshedskasser.“

7) Som nyt nummer indsættes efter nr. 10: „00. I § 11, *stk. 1*, sidste punktum, udgår ordene „ $\frac{4}{5}$ af hans hidtidige arbejdsfortjeneste pr. dag“ og erstattes af ordene: „den i hans fag gennemsnitlige arbejdsfortjeneste pr. dag“.“

8) Som nyt nummer indsættes efter nr. 11: „000. I § 12, *stk. 5, 1. punktum*, udgår ordene „ $\frac{4}{5}$ af medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste pr. dag.“ og erstattes af: „den i hans fag gennemsnitlige arbejdsfortjeneste pr. dag“.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Fast etablerede samlivsforhold bør kunne begrunde ydelse af tilskud til afholdelse af merudgifter ved dobbelt husførelse. Der kan herved bl. a. henvises til, at sådanne samlivsforhold er omfattet af særregler inden for lejelovgivningen.

Til nr. 2.

Størrelsen af tilskud til merudgifter ved dobbelt husførelse bør ikke ydes med mindre beløb end time- og dagpenge til statens tjenestemænd, da merudgifterne må kunne ligestilles.

Til nr. 3.

Det findes rimeligt at yde godtgørelse for udgifterne ved en ugentlig hjemrejse til arbejdssøgende, som har måttet tage ophold uden for tjenestestedet.

Til nr. 4.

Bestemmelsen omhandler støtte til personer, der af den offentlige arbejdsanvisning har fået anvist arbejde over så store afstande og under sådanne forhold, at overtagelsen af arbejdet normalt forudsætter bopælsskifte.

Det findes rimeligt at yde støtte til betaling af boligandel eller boligindskud eller til forudbetaling af husleje i form af tilskud. Tilskuddet skal tilbagebetales, når boligen opgives af lønmodtageren.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget er en følge af ændringsforslag stillet til 2. behandling af forslag til lov om privat arbejdsanvisning m. v., jfr. i øvrigt bemærkningerne til nr. 6.

Til nr. 6.

Ændringsforslaget er en følge af ændringsforslag stillet til 2. behandling af forslag til lov om privat arbejdsanvisning m. v. Efter dette ændringsforslag skal meddelelse af tilladelse til at foretage arbejdsanvisning gives obligatorisk i en række tilfælde, hvor de anerkendte arbejdsløshedskasser ifølge overenskomst eller sædvane alene har varetaget arbejdsanvisningen til medlemmerne. Dette gælder således bl. a. sømænd, søfyrbødere og bagere.

Ledighedskontrollen bør i samme omfang som arbejdsanvisningen forblive hos de anerkendte arbejdsløshedskasser, idet de to funktioner ikke bør adskilles.

Til nr. 7.

Ændringsforslaget er en følge af det under nr. 8 stillede ændringsforslag.

Til nr. 8.

Det findes rimeligt allerede på nuværende tidspunkt i arbejdsløshedslovgivningen at indføre en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om privat arbejdsanvisning m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 95) findes i tidenden sp. 2234, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 959).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Hanne Reintoft, Bundgård, Kjær Rasmussen* og *Sigsgaard*:

Til § 1.

Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

„Stk. 0. Tilladelse efter stk. 1 skal med-

deles anerkendte arbejdsløshedskasser, som på grund af eksisterende overenskomster eller i henhold til fast sædvane har varetaget arbejdsanvisningen alene.“

Bemærkning.

Ændringsforslaget tilsigter at gøre meddelelse af tilladelse til at foretage arbejdsanvisning obligatorisk i en række tilfælde, hvor de anerkendte arbejdsløshedskasser ifølge overenskomst eller sædvane alene har varetaget arbejdsanvisningen til medlemmerne. Dette gælder således bl. a. sømænd, søfyrbødere og bagere. I disse og i en række andre tilfælde vil den offentlige arbejdsanvisning ikke kunne varetage arbejdsanvisningen på tilfredsstillende måde. Der er samtidig stillet ændringsforslag til 2. behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændring af reglerne for kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer af anerkendte arbejdsløshedskasser). Ledighedskontrollen skal i samme omfang som arbejdsanvisningen forblive hos de anerkendte arbejdsløshedskasser, idet de to funktioner ikke bør adskilles.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Erling Dinesen: Ved første behandling af lovforslaget om ændring af reglerne for kontrol med og anvisning af arbejde til ledige gjorde jeg opmærksom på, at vi hele tiden har betragtet denne lovgivning som et led i en yderligere udbygning af arbejdsløshedsforsikringen med det mål at nå frem til en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste under arbejdsløshed. Derfor henstillede jeg, at lovforslaget, som jo ikke er af hastende karakter, blev udskudt til næste år, således at hele reformen kunne vurderes i sammenhæng.

Jeg gjorde opmærksom på, at hele denne reform består af 3 led, nemlig første del, som blev gennemført sidste år, og hvor der blev skabt en vis forenkling, ensartede kontingentsatser og bedre understøttelsessatser, end vi tidligere har kendt, anden del, som vedrører det aktuelle lovforslag om kontrol

[Erling Dinesen.]

og anvisning, og tredje del, som skulle sikre erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste. Vi skulle altså nå frem til det, som de tre partier socialdemokratiet, SF og de radikale sidste år var enige om, og herudover skulle der ske en teknisk revision af arbejdsløshedsloven. Vi var altså enige, de tre partier; derimod var venstre og de konservative ikke enige i denne målsætning, og vi har intet hørt om et ændret standpunkt til disse spørgsmål fra de to partiers side. Jeg mener fortsat, at disse to lovforslag bør følges ad; ellers har vi ingen mulighed for at vurdere det samlede resultat og ingen sikkerhed for, at reformen i sin helhed gennemføres, som vi havde forudsat det.

Det var som nævnt et væsentligt fremskridt, der blev opnået sidste år, men jeg mener fortsat, at der især er enkelte forhold, som trænger sig på. Dagpengesatserne blev forhøjet, dog således at ingen arbejdsløse kunne opnå mere end 80 pct. af den aktuelle arbejdsfortjeneste, og denne bestemmelse har i særlig grad ramt de lavtlønnede grupper af arbejdere, som jo normalt også har den største arbejdsløshedsrisiko. Det synes jeg ikke er helt rimeligt, og det er baggrunden for, at vi har foreslået at forhøje denne grænse fra de 80 pct. til 90 pct. Vi har den opfattelse, at det ikke vil få særlig vidtrækkende økonomiske konsekvenser for staten og kommunerne, om man retter op her. Det vil til gengæld være en værdifuld hjælp for de tusinder, som rammes af arbejdsløshed. Det har regeringsflertallet imidlertid ikke villet være med til, og det beklager jeg — også fordi en sådan ændring ikke behøvede at foregribe den videregående revision af arbejdsløshedsloven, som er i gang.

Jeg vil gerne videre sige, at vi er tilfreds med, at arbejdsministeren har fulgt vort ønske om at forhøje dageantallet for ydelse af dagpenge fra 270 dage til 285. Men når dette er sket, kunne man efter vor opfattelse lige så godt have forhøjet maksimumsgræn-

sen samtidig, eventuelt med samme klausul som i forbindelse med den anden bestemmelse; der var heller ikke på dette område foregrebet noget som helst. Men det har altså hverken arbejdsministeren eller regeringspartierne villet være med til, og derfor anbefaler jeg tinget at stemme for vort ændringsforslag vedrørende dette spørgsmål. Da stillingen i øvrigt er den, at flertallet vil presse denne lovgivning igennem nu, er der forskellige forhold, som jeg synes det er rigtigt at gøre opmærksom på. Vi skulle jo meget nødig ud for administrativt kaos i forbindelse med denne meget omfattende omlægning.

Jeg mener, det er helt nødvendigt, at arbejdsformidlingen ansætter folk fra arbejdsløsheds-kassernes afdelinger for at få sikkerhed for, at den fornødne sagkundskab er til stede ved arbejdsanvisningen. Sker det ikke, bliver der tale om en ringere og mindre effektiv arbejdsanvisning end den, vi kender i dag. Jeg tror også, det vil være nødvendigt med dispensationer på forskellige områder, hvor der eksisterer helt specielle arbejdsvilkår; det gælder søfolk, bageri- og konditoriarbejdere og visse andre grupper, og det gælder naturligvis i særlig grad i de første år efter nyordningens ikrafttræden. Der er i disse år i særlig grad behov for dispensation på forskellige områder.

Så vil jeg da også gerne give arbejdsministeren et godt råd; jeg synes i alle tilfælde selv, at det er et godt råd, det drejer sig om. Selv om der efter lovforslaget bliver tale om offentlig arbejdsanvisning, så lad være med at forhindre den naturlige kontakt mellem arbejdere og arbejdsgivere, som indtil nu har spillet en væsentlig rolle i anvisningen på det lokale plan. Det, jeg tænker på, er simpelt hen, at der fortsat må være mulighed for, at f. eks. en murermester, som han plejer, ringer til afdelingsformanden eller kassereren for at få at vide, om en bestemt mand er ledig eller ej. Forholdet er jo det, at fagenes egne folk bedst ved, hvem der egner sig til et bestemt arbejde for en bestemt

[Erling Dinesen.]

arbejdsgiver, og jeg tror, det er meget vigtigt, at man ikke slår dette lokale samarbejde i stykker.

Der er et andet forhold, som jeg vil bede arbejdsministeren bekræfte. Det gælder spørgsmålet om kontrollen, hvor forudsætningen jo har været, at der som hovedregel kun skal være kontrol af arbejdsledige én gang om ugen. Jeg går ud fra, at det stadig er ud fra den forudsætning, man arbejder med disse spørgsmål i arbejdsministeriet. Der er også spørgsmålet om afstanden til kontrolstedet; det må ikke være meget anderledes, end man har det nu. Også hvad disse to spørgsmål angår, vil jeg bede arbejdsministeren om at bekræfte, at man er indstillet på at arbejde videre efter de retningslinjer, jeg her har nævnt.

Vi kan tiltræde de teknisk betonedede ændringsforslag, som arbejdsministeren har stillet, samt ændringsforslag nr. 20 til § 2 vedrørende forhøjelsen af dageantallet til 285. Derimod kan vi ikke gå ind for ændringsforslag nr. 21 vedrørende lovens ikrafttrædelsesdato. Det har jeg allerede nærmere motiveret, men jeg vil gerne yderligere henvise til mindretalsindstillingen i betænkningen. Vi har her tilkendegivet, at vi ikke på nuværende tidspunkt kan medvirke til lovforslagets gennemførelse. Vi har ikke kunnet opnå sikkerhed for, at reformen i sin helhed gennemføres som forudsat. Derfor vil vi undlade at stemme ved tredje behandling.

Hvad angår lovforslaget om privat arbejdsanvisning, kan vi tiltræde dette med de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Asger Jensen: Det ene af de to lovforslag, der er til behandling, går ud på at samle arbejdsledeshedskontrollen og arbejdsanvisningen hos de offentlige anvisningskontorer. Det er andet afsnit af den modernisering af arbejdsledeshedslovgivningen, som folketinget i fuld enighed indledte i fjor, og det var allerede dengang forudset, at det nu foreliggende lovforslag skulle vedtages i år.

Det er ret bemærkelsesværdigt, at hr. Erling Dinesen og socialdemokratiet ikke mener at kunne medvirke til vedtagelse af dette lovforslag, for de havde for længst ikke blot givet tilsagn, men direkte anbefalet, at det gennemføres. Dette lovforslag blev

nemlig for mindre end et halvt år siden fremsat af daværende arbejdsminister Erling Dinesen; det var den 8. december 1967, og ved den lejlighed anbefalede hr. Erling Dinesen lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling. Han henviste også til, at forslaget var tiltrådt af en arbejdsgruppe med repræsentanter for bl. a. LO og Arbejdsledeshedskassernes Samvirke, som han selv havde nedsat, og til den enighed, der var om dette spørgsmål i arbejdsledeshedsforsikringsudvalget af 1964, som en tidligere socialdemokratisk arbejdsminister havde nedsat. Hr. Erling Dinesen sagde ordret — jeg citerer fra Folketingstidende 1967-68, 1. samling, sp. 2246:

„Når de implicerede parter er enige, må det være naturligt at søge deres forslag gennemført.“

Trods valg og regeringsskifte har folketinget imødekommet hr. Erling Dinesens ønske om en hurtig og velvillig behandling. Så meget mere må det undre såvel dette tings øvrige medlemmer som offentligheden, at hr. Erling Dinesen selv og hans parti nu ikke mere mener at kunne stemme for forslaget. En sådan kovending tyder ikke på en saglig oppositionspolitik, for hr. Erling Dinesen kan jo ikke henvise til, at vi på nogen måde har forringet det lovforslag, som han selv gav sin anbefaling den 7. december i fjor.

Første led i denne reform af arbejdsledeshedsforsikringen var den forhøjelse af satsene med solidaritet mellem de forskellige arbejdsledeshedskasser og med statens overtagelse af den økonomiske risiko ved øget arbejdsledeshed, som vi gennemførte i fjor i fuld enighed. I denne lov var det nu foreliggende lovforslag forudset. Daværende arbejdsminister Erling Dinesen sagde i sin fremsættelsestale den 7. december 1966 — jeg citerer fra Folketingstidende 1966-67, 2. samling, sp. 67:

„Endelig foreslås, at regeringen inden udgangen af 1967 skal forelægge folketinget forslag om overgang pr. 1. april 1968 af kassernes anvisnings- og kontrolfunktioner til de offentlige arbejdsanvisningskontorer.“

Dette forslag, der er et led i det kompromis, udvalget enedes om, må bl. a. ses på baggrund af det refusionssystem, som foreslås i lovforslaget, hvorefter det offentlige fuldt ud overtager risikoen for

[Asger Jensen.]

stigning i understøttelsesudgifterne i tilfælde af stigende ledighed.“

Hr. Erling Dinesen tilføjede, at det må

„tillægges væsentlig betydning, at de berørte parter står enige bag de foreslåede ændringer på dette felt.“

Hr. Erling Dinesen var således i 1966 helt på det rene med, at hvis hans forslag om forbedring af satserne og statens overtagelse af den økonomiske risiko i tilfælde af øget arbejdsløshed blev vedtaget, måtte forslaget om det offentliges overtagelse af kontrollen over arbejdsanvisningen også gennemføres. Det blev direkte nedfældet som lovparagraf, nemlig lovens § 4, der lød således:

„Forslag til lov om overgang pr. 1. april 1968 af de funktioner, der i henhold til lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. påhviler de anerkendte arbejdsløsheds-kasser med hensyn til kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer, til offentlige arbejdsanvisningskontorer fremsættes for folketinget inden udgangen af 1967.“

Denne paragraf drøftedes under behandlingen her i tinget den 14. og den 16. februar 1967, og hr. Erling Dinesen sagde ved begge lejligheder, at man ved vedtagelsen af lovforslaget tog principiel stilling til kontrollens og anvisningens overgang til det offentlige, men at man naturligvis måtte beskæftige sig med enkeltheder, når man så lovforslaget.

Det er altså dette lovforslag, socialdemokratiet nu ikke vil være med til at gennemføre, ikke på grund af enkeltheder, men på grund af det principielle. Man har vel et standpunkt, til man tager et nyt.

Socialdemokratiet siger nu, at lovforslaget bør udskydes til næste år, så man kan få mulighed for en samlet vurdering af arbejdsløshedsreformen. Man ser bort fra, at man allerede i fjor forpligtede sig til at gennemføre dette forslag i konsekvens af de ændringer, vi gennemførte i fjor; nu stiller man nye betingelser, som skal opfyldes først. Socialdemokratiet henviser i sin mindretalsudtalelse til betænkningen af 9. februar 1967, hvori man anfører, at man som endemål for reformarbejdet ønsker, at understøttelsen skal andrage en eller anden procentdel af gennemsnitslønnen i faget, altså uden en maksimalovergrænse i kroner og øre, men af den nævnte betænkning

fremgår udtrykkelig, at man ikke forestillede sig dette ønske gennemført samtidig med gennemførelsen af det lovforslag, vi behandler i dag. Man opfordrede den daværende arbejdsminister til at tage spørgsmålet op i forbindelse med den tekniske revision af arbejdsløshedsloven, der skal gennemføres i folketingsåret 1968-69, altså i næste samling, men i direkte fortsættelse af dette afsnit beskæftigede man sig med det nu foreliggende forslag, og man gjorde ingen indvendinger mod dets gennemførelse pr. 1. april 1968, men tilsluttede sig tværtimod hr. Erling Dinesens daværende synspunkter herom. Også på dette område har socialdemokratiet altså én mening, når det er i regering, og en anden, når det er i opposition. Saglighed og interesse for det vigtige problem om den mest muligt effektive arbejdsanvisning har dette intet at gøre med. Socialdemokratiet har hidtil haft ord for, at man altid kunne stole på, at partiet ville overholde en aftale. Jeg håber ikke, at partiets standpunkt i denne sag er udtryk for, at man er nødt til at tage dette syn på partiet op til revision.

Jeg skal ikke sige mange ord om socialdemokratiets forsøg på overbud ved at foreslå, at de 80 pct., som understøttelsen maksimalt kan andrage af arbejdsindtægten, forhøjes til 90 pct. Det er et forslag, der er i strid med arbejdsløshedsudvalgets enstemmige indstilling, og som ikke har forbindelse med de ændringer, vi beskæftiger os med i det foreliggende lovforslag. Det har derimod forbindelse med de ændringer, vi gennemførte i fjor, da vi netop fastsatte de 80 pct. på grundlag af arbejdsløshedsforsikringsudvalgets enstemmige indstilling; den socialdemokratiske ordfører, hr. Bladt, sagde herom ved første behandling den 16. december 1966 — Folketingstidende 1966-67, 2. samling, sp. 712:

„Jeg lægger vægt på, at udvalgets indstilling er enstemmig, og på, at også repræsentanter for Arbejdsløsheds-kassernes Samvirke går ind for forslaget.“

Der blev endog i folketingsudvalget dengang stillet spørgsmål om, hvor stor merudgiften ville blive, hvis den foreslåede maksimumsgrænse forhøjedes fra 80 til 90 pct., og der forelå et svar på dette spørgsmål fra daværende arbejdsminister Erling Dinesen, men der blev ikke fra nogen side i udvalget

[Asger Jensen.]

stillet forslag om, at man ændrede grænsen fra 80 til 90 pct. Men nu, da socialdemokratiet ikke mere har det økonomiske ansvar, kommer man med overbud; nu foreslår man noget, som man ikke ville gennemføre, end-sige stille forslag om, da man selv stod med regeringsansvaret. Den slags parader kan vist ikke imponere nogen.

Jeg siger ikke, at vi er ved vejs ende med udbygningen af arbejdsløshedsforsikringen og effektiviseringen af arbejdsanvisningen, så at ledig arbejdskraft hurtigst muligt sættes i forbindelse med ledige stillinger, men ved nu at vedtage det forslag, der her er til behandling, følger vi med et års forsinkelse den tidsplan, som hr. Erling Dinesen, medens han var arbejdsminister, fastlagde. Den videre udbygning må afvente den betænkning, hr. Erling Dinesen har bestilt hos arbejdsløshedsforsikringsudvalget.

Hvis hr. Erling Dinesen endelig ville se længere frem på arbejdsløshedslovgivningens område, så synes jeg, der kunne have været mening i at tage henvendelsen fra de kommunale organisationer op til overvejelse. Heri er der jo i virkeligheden perspektiver for, hvorledes arbejdsløshedslovgivningen har mulighed for at indpasse sig i den øvrige sociale struktur.

Jeg beklager, at socialdemokratiet ikke vil fortsætte det saglige samarbejde om denne reformlovgivning og nu ikke vil stemme for det lovforslag, som hr. Erling Dinesen selv har anbefalet til hurtig og velvillig behandling.

Det andet lovforslag, der er til behandling, omhandler privat arbejdsanvisning. Jeg håber, at man her er nået frem til en rimelig lovgivning på dette område, men jeg vil dog gerne spørge arbejdsministeren, om det er hans hensigt at godkende bestående muligheder for privat arbejdsanvisning, såfremt de pågældende organisationer i øvrigt opfylder de stillede krav og er villige til at underkaste sig den foreskrevne kontrol. Idet jeg håber på et positivt svar fra arbejdsministeren, kan det konservative folkeparti også tiltræde dette lovforslag.

Jeg skal herefter på partiets vegne anbefale at stemme for de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag, men stemme imod de ændringsforslag, der er stillet af socialdemokratiet, af socialistisk folkeparti og af

venstresocialisterne. Endelig skal jeg anbefale, at man stemmer for lovforslagene ved tredje behandling.

P. E. Eriksen: Det er jo understreget, men lad mig gøre det igen, at det lovforslag, vi behandler i dag, er andet trin af et lovkompleks, som vi i sidste folketingssamling var enige om i dette ting. Det drejede sig sidste år om dagpengeydelse og ensartede kontingenter, og vi samledes i enighed om det.

Det foreliggende lovforslag om arbejdsanvisningen er en begyndende forenkling af hele dette område, som også peger frem mod det tredje trin om dagpengeydelse, korttidssikring osv. Derfor føles det jo, som hr. Asger Jensen allerede har givet udtryk for det, mærkeligt, at socialdemokratiet nu indtager den stilling, det gør.

Socialdemokratiet har stillet nogle ændringsforslag, bl. a. et ændringsforslag om forhøjelse af maksimum for dagpenge fra $\frac{4}{5}$ til $\frac{9}{10}$. Det vil vi anbefale at man stemmer imod, og de af venstresocialisterne stillede ændringsforslag kan venstre heller ikke støtte.

Arbejdsministeren har stillet en række ændringsforslag, som vi anbefaler at stemme for. Det drejer sig om ikrafttrædelsesdatoen, det drejer sig om større kommunalt indslag bl. a. i arbejdsmarkedsnævnene, det drejer sig om forhøjelsen af dageantallet fra 270 til 285.

I det hele taget har denne lovgivning, hvorom de involverede parter er enige, jo et videre sigte. Jeg vil gerne gøre opmærksom på betænkningen, der klart peger på forbindelsen over til den kommunale reform og indpassningen i det alle omfattende tryk-hedssystem. Det var venstres målsætning, og det gav vi allerede udtryk for i betænkningen sidste år. Mit partis udtalelser og vore tanker i denne betænkning af 9. februar 1967 peger altså tydeligt på, at vi vil stille frem mod et samlet socialt tryk-hedssystem på tværs af det nu opdelt system med de mange enkeltkontingenter, kasser osv., og vi pegede også dengang på dagpengenes tilpasning efter indkomsten med hensyntagen til landets økonomi. Derfor vil jeg altså gerne anbefale, at vi vedtager dette lovforslag med de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Med hensyn til lovforslaget om privat

[P. E. Eriksen.]

arbejdsanvisning vil jeg gerne understrege, at der stadig er grupper, hvis anvisning kun sikres gennem en privat arbejdsanvisning.

Hr. Asger Jensen har spurgt arbejdsministeren, og jeg kan følge det op, og arbejdsministeren vil nok bekræfte, at han gennem sin administration af loven fortsat sikrer disse grupper, selvfølgelig under den kontrol og det tilsyn, der peges på i loven.

Vi kan altså anbefale de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag og lovforslagets videre behandling her i tinget, ligesom vi vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Svend Haugaard: Jeg kan tilslutte mig forundringen over, at socialdemokratiet ikke kan stemme for det, der jo faktisk må siges at være den tidligere regerings forslag, men jeg skal i øvrigt ikke dykke dybere ned i det forunderlige i den forbindelse.

Jeg vil hellere tage de enkelte ændringsforslag af mere teknisk art og sige, at jeg er ret lidenskabsløs over for spørgsmålet om, hvorvidt det skal hedde arbejdsanvisningskontor eller arbejdsformidlingskontor. Det er muligt, at det sidste lyder lidt smidigere; det er selvfølgelig en god ting, og jeg kan altså tiltræde. Lidt værre er det, når det smitter af på „arbejdsformidlingschefer“, men lad gå, hvis det fine ord ikke får lønmæssige konsekvenser.

Vi kan også tilslutte os, at amtsrådet får en større repræsentation i nævnene, selv om de naturligvis ikke skal være u håndterligt store, og ligeledes tilslutte os, at nævnene nedsættes på arbejdsministerens foranledning.

Ligeledes har vi accepteret, at antallet af dage, i hvilket der kan udbetales dagpenge, forhøjes fra 270 til 285, selv om jeg til en vis grad må give hr. Erling Dinesen ret i, at det måske hører hjemme i næste led. Hr. Erling Dinesen mente, at når man tog det her, så kunne man lige så godt også tage det andet med, forhøjelsen fra $\frac{4}{5}$ til $\frac{9}{10}$. Vi kan jo altid diskutere, om dette er kommet for tidligt med eller det andet for sent, og jeg er altså mest tilbøjelig til at mene det første. Men vi regner med, at det går. Vi regner med, at når vi har fået den forøgede kontrol, som dette lovforslag indebærer, kan det gennemføres uden risiko for

misbrug. Vi kan altså ikke tiltræde forhøjelsen i denne omgang og endnu mindre venstresocialisternes forslag om, at man skulle gå helt op til 100. Det er jo da et held for de pågældende, at der var nogen, der foreslog 90, så man kunne nøjes med at gå til 100 for at komme over dem; det havde jo været kedeligt at komme op over de 100 pct.

Jeg vil gerne understrege, at vort afslag på dette område ikke betyder, at vi ikke er opmærksom på de lavest lønnedes vanskeligheder. Det er dog især et lønpolitisk problem, og den del, der berører understøttelsen, bør vente, til vi har hørt, hvad arbejdsløshedsforsikringsudvalget af 1964 har at sige, og vi forventer jo betænkning i oktober 1968. Endvidere er det jo sådan, at med den stigende procent er der også en stigende fristelse; derfor er det rigtigst, at man først udbygger kontrol og anvisning og ser, om det fungerer godt, og når det er sket, er vi parat til at diskutere videregående muligheder.

Jeg vil gerne sige til hr. Erling Dinesen, at der ikke fra vor side er aftalt en absolut ændring i denne forbindelse, men det var i forbindelse med de tekniske ændringer, som her er omtalt, hvor vi er nødt til at have betænkningen fra 1964-udvalget først. Så kan det komme i et tredje led.

Jeg vil gerne i denne sammenhæng pege på, at der er mange, især mange selvstændige erhvervsdrivende, med en meget lav indtægt, som i disse år har meget svært ved at få deres indtægt til at følge den almindelige prisudvikling op, og disse grupper har ikke nogen sikring imod indtægtsnedgang, og de har ikke nogen sikring af løn under sygdom eller løn under omskoling. Jeg vil gerne fremhæve netop disse grupper som et problem for hele samfundet, som det haster lige så stærkt med at løse som problemet om fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som det eventuelle tredje lovforslag skulle omfatte.

Vi kan tiltræde, at der i betænkningen peges på, at det er rigtigt, at der ansættes trænet personale med kendskab til de ting, de skal arbejde med, fra arbejdsløshedskasserne. Kasserne får mindre at bestille, og det vil måske også være rigtigt at anbefale de pågældende at betænke, at kasserne i fremtiden får så lidt at bestille, at dette må

[Svend Haugaard.]

tages med i betragtning med hensyn til fremtidig ansættelsesmulighed. Kontingentopkrævning og udbetaling af understøttelse skulle forhåbentlig på et eller andet tidspunkt kunne samles i en centralisering med de andre opgaver.

Det er en betydelig reform af loven, der begyndte i fjor, hvor staten overtog det økonomiske ansvar for arbejdsløshedsforsikring, og som nu videreføres ved, at kontrol og anvisning går over til det offentlige. Fra det radikale venstres side har vi lagt vægt på et videregående sigte, så den vil falde ganske naturligt ind i andre reformer — jeg tænker her først og fremmest på kommunalreformen; det er måske et tilfælde, at det antal kontorer, der nævnes, falder ret nøje sammen med det antal storkommuner, man har tænkt sig, efter at kommunalreformen er gennemført. Jeg mener også, det vil være naturligt, at kommunerne overtager den daglige drift af disse nye arbejdsformidlingskontorer, og at det i det hele taget sker i meget nær tilknytning til den kommunale administration.

Endvidere mener vi, det er meget vigtigt, at reformen tilpasses det kommende sociale trykkesystem, så der ikke blot opnås en centralisering af den sociale administration, men også opnås et alle omfattende system efter ens retningslinjer. Vi afventer med en vis utålmodighed socialreformkommissionens betænkning på dette område, men vi har været på vagt her, for at ikke nærværende lovforslag skulle hindre en videregående reform og centralisering.

Det bør måske også lige understreges, at denne lov om arbejdsmarkedets problemer ikke direkte berører en anden lov, loven om erhvervsvejledning, som ikke bør have forringede arbejdsvilkår på grund af denne nye lovgivning.

Vi kan tilslutte os lovforslaget med de af arbejdsministeren foreslåede ændringer, men må afvise de ændringsforslag, der er stillet af VS, og ligeledes det ændringsforslag, der er stillet af S og SF.

Med hensyn til lovforslaget om privat arbejdsanvisning vil jeg gerne sige, at det jo er et område, hvor man ikke først og fremmest vil anbefale fri konkurrence, men dels kan der være specielle områder, hvor en særlig arbejdsanvisning er nyttig, ikke

mindst for de ansatte i uopsagt stilling, hvor disse kontorer vil kunne udføre en særlig heldig virksomhed, dels er der vikarbureauerne, som også har en mulighed for at udføre en samfundsnyttig funktion, som det vil være helt urimeligt at standse, og som andre kontorer ikke vil være i stand til at gennemføre. Vi mener derfor, det vil være rigtigt, at man ikke forbyder disse funktioner, men vi kan tiltræde, at der føres en vis kontrol med virksomheden, og at der skal indhentes tilladelse i hvert enkelt tilfælde.

Som sagt kan vi tiltræde begge lovforslag, selv om de er forladt af de tidligere forslagsstillere.

Chr. Madsen: Det foreliggende lovforslag om kontrols og anvisnings overgang til det offentlige har jo været behandlet flere gange her i folketinget; det er som bekendt et kompromis imellem arbejdsgiverrepræsentanter, arbejdsløshedskasserepræsentanter og nogle embedsmænd, og det er dertil godkendt og anbefalet af LO.

Arbejdsgiverne stillede som betingelse under udvalgsbehandlingen, at nu måtte anvisning og kontrol overgå til det offentlige. Årsagen til, at arbejdsgiverne stillede dette krav, må antagelig være, at de på den måde vil angribe fagorganisationerne og fagorganisationernes virksomhed, og de har vel også den skjulte hensigt, at de på den måde vil gennemføre en vis tvangsflytning af arbejdskraft her i landet.

I bemærkningerne til lovforslaget begrundes regeringen sit ønske om overgang af kontrol og anvisning til det offentlige med, at når det offentlige nu skal betale merudgiften ved en forøget ledighed, må det være naturligt, at det offentlige også har fuld kontrol over anvisning af kassemedlemmer. Jeg mener, det må være helt i sin orden, det må være en pligt, staten har, at betale udgifterne ved en stigende ledighed. Den ledighed, vi har i øjeblikket, er for mange områders vedkommende i høj grad politisk bestemt; det har ledighed altid været, og det vil den blive ved med at være. Og når det er sådan, så er det da helt klart, at staten må bære omkostningerne derved, så jeg kan ikke se, at regeringens begrundelse bygger på særlig stærke argumenter. Man ønsker altså fra regeringens side at fratage fagorganisationerne rettigheder, som

[Chr. Madsen.]

de gennem mange år har udøvet til fuld tilfredsstillelse for alle her i landet. Ingen har med nævneværdig kritik kunnet fremføre noget som helst om, at arbejdsløshedskassernes form for virke med kontrol og arbejdsanvisning ikke har været i fuld overensstemmelse med, hvad der skete på arbejdsmarkedet.

Flertallet her i folketinget går ind for lovforslaget og forestiller sig, at det offentlige ved at overtage kontrol og anvisning opnår større bevægelighed på arbejdsmarkedet og får større mulighed for at styre efterspørgsel og arbejdskraft, så at alle ledige pladser kan besættes med den rette mand på den rette plads. En mulighed herfor skulle være hjælpemidler i en anvisningslovgivning, for skal man flytte arbejdskraft, må man da betale de udgifter, der er forbundet dermed. Vi har i mange år haft hjælpemidler i arbejdsløshedslovgivningen, men alt for dårlige hjælpemidler, alt for ringe muligheder for at hjælpe den pågældende, når han skal flytte fra arbejdssted til arbejdssted, og i det foreliggende lovforslag har man forsøgt at pudse disse hjælpemidler noget op, men resultatet er for dårligt, der bliver ikke ydet det, der skal ydes. Det vil fortsat være sådan, at det er et andet beregningsgrundlag, man går ud fra, når man flytter en arbejdsmand eller en murer, end når man flytter en tjenestemand f. eks. Hvorfor skal der ikke være ligestilling på dette område? Noget andet er, som jeg sagde før, at hvis man med held skal flytte arbejdskraft til de steder, hvor arbejdspladserne er, så skal der simpelt hen betales, og det første, det drejer sig om, er at skaffe en bolig og at sørge for, at den pågældende har mulighed for at flytte ind i en sådan bolig. Men det største problem er vel, at boligen skal være til stede. Dernæst skal der betales for, at den pågældendes familie kan opretholde et nogenlunde rimeligt levestandard i den tid, der går, medens den pågældende forsøger at skaffe sig en ny arbejdsplads i et andet område. Det er der ikke ret meget af i lovforslaget.

Derimod er det i et bilag til lovforslaget nævnt, hvordan man i andre lande, og her tænkes der på Sverige, gennemfører en aktiv arbejdsmarkedspolitik. Her skrives om Sverige, at i en aktiv arbejdsmarkedspolitik

indgår der det simple, at man betaler de faktiske omkostninger til husleje, når man skal flytte fra et område til et andet. Man betaler et hustrubidrag — det gælder også for en husholderske — der ligger på 250 kr. pr. måned, man betaler et større beløb pr. måned pr. barn, og man skriver i bilaget, at på den måde har man i Sverige formået at gennemføre en aktiv arbejdsmarkedspolitik, sådan at folk flytter til de steder, hvor der er ledige arbejdspladser.

Sammenholder man dette med, hvad der står i det foreliggende lovforslag om flyttehjælp, hjælp til dobbelt husførelse, hjælp til etablering, ser man, at det er meget ringere ydelser; det er sikkert de ringeste ydelser, der findes i de tre skandinaviske lande. Man kan ikke få folk til at flytte på disse betingelser, men når man ikke tager sagen op til en alvorlig drøftelse, og når der ikke stilles forslag herom, eller når man ikke vil medvirke til at stille forslag herom, må meningen jo være den, at det har ingen interesse. I stedet vil man gå den vej, at man med de hjælpemidler, der er for hånden, vil forme en slags tvangsflytning af ledig arbejdskraft.

Hjælpemidlet i den forbindelse kunne jo også være det, der står i lovforslaget om arbejdsmarkedsnævn. Tilsynsrådene skal have et andet navn, de skal hedde arbejdsmarkedsnævn. Arbejdsmarkedsnævnets opgaver bliver efter lovforslaget ikke ret meget mere omfattende end de tidligere tilsynsråds. Der er igen det bemærkelsesværdige ved dette lovforslag, at i et bilag til lovforslaget står der noget rigtigt og tankevækkende. Der står, hvad man egentlig burde gå ind for, hvad man egentlig skulle gennemføre her i vort land for at skabe en aktiv arbejdsmarkedspolitik, nemlig arbejdsmarkedsnævn med beføjelser. Her henviser man igen til andre lande, hvor man har arbejdsmarkedsnævn, og hvor arbejdsmarkedsnævnene gennem nogle år har haft en meget stor indflydelse på, hvad der er foregået erhvervs- og arbejdsmarkedspolitisk, men man fastsætter ikke noget derom i lovforslaget. Det er vel altså til behagelig læsning for de mennesker, der engang skal sætte sig ind i loven, og finde ud af, hvordan det skal forstås. Men paragrafferne siger ikke noget.

I disse bilag står der, at arbejdsmarkedsnævnene burde være rådgivende ved udarbejdelse af lokale arbejdsprognoser, del-

[Chr. Madsen.]

tage i egnsudviklingsarbejde, medvirke ved uddannelse og omskoling, overtage ungdommens uddannelsesfond for lærlinge, medvirke i afgørelser om revalidering og erhvervsvejledning, være medbestemmende om områdets boligbyggeri. Jeg synes, det er meget ligetil, og det burde stå i et lovforslag om arbejdsformidlingen, der har til hensigt at skabe en aktiv arbejdsmarkedspolitik. Men det går man slet ikke ind på; det er noget, man overhovedet næsten ikke har diskuteret, ikke engang i udvalget, og arbejdsministeren har ikke på nogen måde udtalt sig om, at sådan burde det være, og sådan var man indstillet på at det skulle være i fremtiden.

Vi kan altså ikke se, at dette lovforslag har nogen betydning på noget område; det er ikke bedre end det, vi har. Vi kan derimod se, at hvis lovforslaget gennemføres, vil arbejdsgiverne få et betydeligt bedre udgangspunkt, når de står og mangler arbejdskraft; det vil være lettere at trykke forholdene på arbejdsmarkedet, når man får en så ringe lov som den; der her er tale om.

Meningen med denne arbejdsløshedskasse-reform og reform med hensyn til anvisning var jo, som hr. Erling Dinesen sagde, at der skulle ydes fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, og at anvisningslovgivningen skulle udstyres med effektive hjælpemidler for at kunne flytte den ledige arbejdskraft, at uddannelse og omskoling skulle gøres mere omfattende og få større udbredelse, og at arbejdsmarkedsnævnen skulle udstyres med beføjelser, så anvisningskontorerne i det område, hvori de virker, kunne få indflydelse på den lokale arbejdsmarkedspolitik og inspirere til, at man i landsmålestok planlægger og udnytter arbejdskraft og erhvervsmuligheder på en bedre måde end nu. Det var det, man sad og talte om i udvalget af 1964. Det er udvalget af 1964, der har formet lovforslaget; det er udvalget af 1964, der efter sin egen betænkning skal sørge for, at noget sådant kommer til at ske i fremtiden. Udvalget af 1964 har altså ikke taget med i beregningen, at der kunne komme en borgerlig regering, der havde helt andre hensigter, end man på det tidspunkt, man forhandlede i udvalgene, tænkte sig om den politiske fremtid.

Nu siger man her i salen, og det er blevet sagt adskillige gange i udvalget, at spørgsmål med hensyn til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste skal løses i socialreformkommissionen. Vil det sige, at spørgsmålet om tabt arbejdsfortjeneste er et problem, vi skal diskutere engang, når socialreformkommissionen er færdig med sit arbejde? Ingen ved, hvad tid det sker. Hvis det er rigtigt, at den borgerlige regering har den hensigt, så betyder det jo, at det, man talte om i udvalget af 1964, ikke holder stik længere. Hvis man vil have den drejning i udviklingen, bliver der jo helt andre forudsætninger for en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Er det meningen, at en lov om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste skal være en social lovgivning, eller skal det være en arbejdsmarkedspolitisk lovgivning? Jeg så gerne, om arbejdsministeren kunne give et svar på disse spørgsmål.

Jeg har i udvalget forsøgt at få hele dette lovforslag henvist til året 1970. Det var man ikke interesseret i. Min begrundelse for denne udskydelse var, at i 1970 vil der ske noget med hensyn til kommunernes og amtternes størrelse. Man må gå ud fra, at socialreformkommissionen har fået sit arbejde færdigt til den tid. Hvis man har et sådant materiale, vil det være betydeligt lettere at sige, hvad der skal ske inden for det arbejdsmarkedspolitiske område både med hensyn til uddannelse og med hensyn til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og også med hensyn til arbejdsmarkedsnævnens beføjelser.

Dette vil man ikke gå ind på, men man vil nok diskutere det; man er også fra næsten alle sider klar over, at der kommer disse problemer i 1970'erne, men tage stilling til dem på nuværende tidspunkt, det kan man ikke. Også derfor er det foreliggende lovforslag ikke et lovforslag, vi kan medvirke til at gennemføre. Vi vil ved tredje behandling stemme imod lovforslaget; ved anden behandling anbefaler vi at stemme for det ændringsforslag, der er stillet af S og SF.

Om ændringsforslagene stillet af VS uden for betænkningen mener vi, at ændringsforslagene nr. 1 og nr. 2 er noget ubestemmeligt noget; man kan ikke finde ud af, hvad det drejer sig om. Jeg er da klar over, at spørgsmålet er om en forhøjelse af visse ydelser, men man siger ikke noget bestemt om, hvordan disse ydelser skal være,

[Chr. Madsen.]

og hvilken størrelse de skal have. Man henviser til satser for time- og dagpenge til statens tjenestemænd. Jeg ved ærlig talt ikke, hvad de satser for time- og dagpenge til statens tjenestemænd er, og i bemærkningerne til disse to ændringsforslag nævner man ikke noget om det. Når der ikke er fastsat noget, så man kan se, hvad det drejer sig om, kan vi naturligvis ikke stemme for sådanne ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 3 går ud på, at man vil have ændret en månedlig hjemrejse til en ugentlig hjemrejse. Det kan vi ikke have noget imod; det stemmer vi for.

Ændringsforslag nr. 4 angår det tilfælde, hvor der skal ydes lån til boligandel og forskudsvis betaling af husleje. Her vil VS have „lån“ ændret til „tilskud“, og tilskuddet skal tilbagebetales, når boligen opgives. Dette forslag kan vi ikke medvirke til. Vi vil undlade at stemme.

Ændringsforslag nr. 5 går vi ind for.

Ændringsforslag nr. 6, 7 og 8 vil vi undlade at stemme om.

Så er der forslag til lov om privat arbejdsanvisning. Dette lovforslag går vi ind for. Også her har VS stillet ændringsforslag, og dette ændringsforslag vil vi ikke stemme for. Vi vil bare gøre opmærksom på, at det, VSerne nævner i deres ændringsforslag, er nævnt i det foreliggende lovforslag. Sø-mændene og bagerne og konditorerne skal ikke ind under den offentlige arbejdsanvisning. Det er en sag, der er diskuteret flere gange her i denne sal.

Hanne Reintoft: Ved første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v., hvis gennemførelse vi imødeser med dyb skepsis, beklagede vi, at det var et tilbageskridt, bl. a. fordi det i stedet for at fremme en demokratisering af samfundslivet betyder en forøgelse af det statslige bureaukrati. Af udvalgsbetænkningen fremgår det da også flere steder, at nogle af de foreslåede ændringer i den gældende lov er af midler-

tidig karakter, ikke mindst fordi kommunalreform og socialreform ikke er gennemført, således at lovforslaget ikke har kunnet indpasses i de ændringer, man må vente her, bl. a. et udvidet socialt trykkehssystem, der skal følge disse reformer. Alle forhold mellem den kommunale administrations opgaver og de statslige opgaver er heller ikke afklaret.

Men bortset fra selve lovforslagets forkerte sigte er det fuldstændig uantageligt, at spørgsmålet om en virkelig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ved ledighed ikke er løst tilfredsstillende. Man skynder sig at gennemføre dette lovforslag, mere populært hos arbejdsgivere end arbejdere, men henviser spørgsmålet om den fulde erstatning for den ledighed, samfundet ikke har kunnet afværge, til et udvalg, der i hvert tilfælde ikke bliver færdigt før i oktober 1968.

Vi er imod at fremme dette lovforslag, men vil ikke undlade at stille nogle ændringsforslag. Loven bliver ikke acceptabel, selv om de vedtages, ændringsforslagene kan kun virke afbødende, de er i meget høj grad af social karakter. Man må jo drage sine konklusioner af, at så få i dette ting ønsker at medvirke til at gøre denne i forvejen urimelige lov mere social.

Vi ønsker bestemmelserne ændret, så arbejdsløse i fremtiden vil kunne få udbetalt gennemsnitslønnen i deres fag — og herved forstås vi vedkommendes faglige speciale — i arbejdsledighedsperioder. Det har selvfølgelig ikke undgået min opmærksomhed, at socialdemokratiet har stillet forslag om, at dagpengene skal forhøjes fra de nuværende $\frac{4}{5}$ til $\frac{9}{10}$. Jeg er en smule uforstående over, at man ikke har ønsket ændring til 100 pct.s erstatning, da jeg i flere måneder ved forskellige møder med socialdemokrater har hørt udtalt, at man ønskede gennemført en såkaldt fuld dækning.

I den betænkning af 9. februar 1967 fra det folketingsudvalg, der dengang behandlede arbejdsløshedsloven, hedder det bl. a., at flertallet i udvalget mener, at det endelige resultat må være en egentlig erstatning!

[Hanne Reintoft.]

for tabt arbejdsfortjeneste. Man opfordrede den daværende arbejdsminister til at tage dette spørgsmål op som bebudet. I mellemtiden har vi fået en ny arbejdsminister, men hans parti tilsluttede sig jo i februar 1967 det flertal i udvalget, der mente, at målsætningen må være fuld erstatning ved ledighed. Hvorfor er der skiftet standpunkt på det område, der så væsentligt rammer arbejderklassen, oven i købet i en situation, hvor det radikale venstre sidder i en regering, der ikke har formået at rokke særlig meget ved den høje arbejdsløshed ud over de svingninger, der følger med årstiden? Forleden, da man skulle gribe ind i en strejkesituation, glemte man jo ikke gammel radikal politik.

Må jeg så sige til hr. Svend Haugaard: jeg har altid, og mine gruppefæller med mig, ment, man skulle op på fuld dækning ved ledighed. Vi har ikke først erklæret os for fuld dækning og derefter for 80 pct. eller først for 80 pct. og så for 90 pct. Så jeg tror, de herrer må føre den dialog om underbud og overbud indbyrdes og lade være med at drage os andre ind i den. Men vi må understrege, at vi vil finde det mærkeligt, hvis socialdemokratiet og SF ikke kan støtte et forslag om en virkelig dækning, en 100 pct.s dækning ved arbejdsløshed.

Det er understreget meget ofte, at virkelig social, økonomisk tryghed er sikringen mod tab af indtægt. Trygheden skabes ikke ved det gamle almissesystem, men kun ved at godkende det fulde erstatningsprincip. Lejligheden til at gøre dette for arbejdsløshedens vedkommende er her nu, og arbejdsløshed er næsten et af de sociale problemer, samfundet bærer størst ansvar for.

Vi har fremsat en række andre ændringsforslag på områder, som vi allerede ved første behandling henlede opmærksomheden på. Jeg er ked af, at jeg ikke har slået takster for statens tjenestemænd op til hr. Chr. Madsen, men håber, den øvrige sal har forstået det.

Med hensyn til tilskuddet ved merudgift ved dobbelt husførelse kan det ikke skønnes hensigtsmæssigt, at stabilt samlevende personer skal stilles ringere end gifte. Og jeg ser slet ikke arbejdsanvisningskontorenes ret til at blande sig i det. Må jeg ikke henlede opmærksomheden på den ofte fremsatte

konservative påstand om, at man specielt i dette parti varetager det enkelte menneskes frihed og ret til at være fri for statens indblanding. Når jeg i mit ændringsforslag har fastsat en så lang periode som 5 år — den er faktisk for lang efter min egen vurdering — er det for ikke at blive afvist med, at forslaget ikke er praktisk gennemførligt, for jeg må henlede opmærksomheden på, at i lejelovgivningen har man bestemmelser, der tager hensyn til stabile samliv, hvor folk har været fælles om at varetage en husholdning.

Må jeg samtidig igen bede arbejdsministeren om et svar om den gifte kvindes stilling. Helt konkret: er hun i henhold til dette lovforslag forsørger eller ikke-forsørger? Det er nødvendigt at have det afklaret, inden man vedtager lovforslaget.

Satsen på 10 kr. for tilskud til dobbelt husførelse er helt uacceptabel. Jeg ved ikke, hvordan man har tænkt sig at et tilskud på simpelt hen 10 kr. skulle kunne klare disse problemer. Man må vide meget lidt om daglige udgifter, når man kan lægge sig fast på så latterlig lille et beløb, og derfor har vi foreslået, at man holder sig til tjenestemandsløvgivningens satser, i hvert tilfælde som en begyndelse, når man udstationerer folk.

Det må fastslås, at bortset fra de principielt forkastelige linjer i dette lovforslag er den sociale karakter af så ringe art, at det ikke burde være lovgivning i 1968. Hvad har man dog tænkt sig ved, at i forvejen tvangsforflyttede mennesker, der har familie et eller andet sted, kun skal have rejsegodtgørelse en gang om måneden? Det er vist kun samfundets i forvejen dårligst stillede, man tænker at byde noget sådant. Og samtidig må man gøre sig klart, at man også byder deres børn det. Jeg tror ikke, at det høje tings medlemmer ville finde sig i en tilsvarende behandling.

Som jeg også understregede ved første behandling, bør reglerne for hjælp til ny bolig gøres anderledes rimelige. I Sverige er man meget længere med fornuftige sociale løsninger på dette område. Kommer man fra billig bolig og skal flytte, bare fordi samfundet ønsker ens arbejdskraft flyttet, kan man ofte slet ingen bolig få, og kan man få én, bliver den måske og meget ofte betydeligt dyrere, så det sænker familiens

[Hanne Reintoff.]

levestandard væsentligt. De nødvendige midler til opnåelse af egnet bolig må skaffes af det offentlige og tilbagebetales, hvis boligen ikke er nødvendig længere. At pålægge en i forvejen lavtlønnet familie en stor lånebyrde for at skaffe sig ny bolig for samfundets skyld kan ikke synes socialt tænkende mennesker særlig rimeligt.

Til ændringsforslagene til lovforslaget skal jeg i øvrigt bemærke:

For os er det ikke afgørende, om man kalder den offentlige arbejdsanvisning for arbejdsformidling eller arbejdsanvisning. Det første lyder måske lidt pænere i nogles øren, og der er måske også nogle, der synes, de føler trang til at gøre det lidt pænere, men for de lønmodtagere, der er arbejdsløse, vil der i princippet ikke ske nogen ændring. Pligten til at tage anvist arbejde opretholdes jo, så navneforandring vil ikke for dem tilsøre det reelle forhold, at der er tale om en pligtig arbejdsanvisning og ikke om en formidling af kontakt mellem arbejdsgiver og arbejder, hvor begge står lige i forhandlingen om arbejdets pris.

Vi har lagt mærke til i betænkningen, at formanden for arbejdsmarkedsnævnet skal være amtmanden eller en af ham beskikket person. Det er imod det forslag, der ligger fra amtsrådsforeningen, Den danske Købstadforening og De samvirkende Kommunalforeninger. Vi synes også, at det bør være en folkevalgt.

Endelig er der det ikke uvæsentlige ændringsforslag til forslag til lov om privat arbejdsanvisning, der sikrer visse grupper overenskomstmæssige eller hævdvundne retigheder fremover. For visse fagområder gælder det, at de ved overenskomst eller ved anerkendt kutyme har eneret på anvisningen. Overenskomstmæssigt vedrører det sømænd, søfyrbødere og bagere, sædvanemæssigt bogtrykfaget, havnearbejderne og sørestaurationsforeningen. Disse fag vil få store vanskeligheder, hvis man ændrer ved deres ret til at have deres egen anvisning; det har f. eks. for sømændene været et tilbagevendende problem i hver overenskomst-situation at bevare den, da den skønnes meget vigtig for dem. I den foreliggende betænkning siges, at man principielt er betænkelig ved at ændre overenskomstbestemte regler inden udløbet af overens-

komstperioden, hvilket i det foreliggende tilfælde vil sige inden 1969. Alligevel understreger betænkningen, at særordningen ikke bør være endelig, hvilket vil sige, at folketinget nu risikerer at dirigere de kommende overenskomstforhandlinger og imødekomme et efterhånden ofte gentaget arbejdsgiverønske. Tiden er næppe inde i dag til en sådan politisk fremfærd, og vi må varmt anbefale, at man vedtager det ændringsforslag, der sikrer, at det undgås.

Man behøver vel ikke så megen fantasi for at forestille sig, hvorfor rederne ønsker det ændret, og man er vel også bekendt med de forhold, der rådede, før fagforeningen fik denne kompetence omkring århundredskiftet, hvor søfolkene stod i lange rækker ved de forskellige rederikontorer for at søge hyre, og hvor rederne ved ansat personale kunne vælge og vrage mellem de fremmødte søfolk, alt efter hvad man nu fandt mest hensigtsmæssigt. Det siger også sig selv, at det ikke altid var de mest fagligt bevidste eller dem, der var mest uvillige til at indrette sig under den hakkeorden, der ikke mindst trives på søen.

Som anvisningen administreres af søfolkene selv i dag, er det et solidarisk anvisningssystem, hvor de, der har været ledige længst, har førsteret til de ledige hyrer, og hvor anvisningskontorerne i kraft af deres personkendskab kan anvise folk til udenrigs- eller indenrigsart, alt efter egnethed. Jeg er glad for, at hr. Erling Dinesen var inde på, at personkendskabet var af stor betydning. Det er netop en af de ting, der gør, at det er ret katastrofalt at lave denne lov. Må jeg samtidig henvise til, at særdeles megen anvisning både for søfolkene og for andre grupper foregår uden for normal kontortid, noget, f. eks. også nogle bornholmske landanvisningskontorer har understreget for udvalget.

Vedtager man lovforslaget uændret og forkaster vort ændringsforslag, må det anses for overvejende sandsynligt, at rederens krav om fri forhyring kobles ind i et mæglingsforslag med den motivering, at det er vedtaget af folketinget, at dispensationen for de 4 fags vedkommende kun var af midlertidig karakter, og at der altså sker en forringelse af de overenskomstmæssige vilkår, man har, når man starter til efteråret. Må jeg samtidig henlede opmærksomheden

[Hanne Reintoft.]

på typografernes energiske protester mod dette lovforslag og på den omstændighed, at man normalt fagretligt anerkender sædvane. Jeg tror, at en vedtagelse af lovforslaget uændret på disse punkter vil have nok så alvorlige aspekter, og jeg skal indtrængende henstille, at vort ændringsforslag her vedtages.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): I revisionen af arbejdsløshedsloven er det forslag, som i dag er til anden behandling — som flere har været inde på — den anden fase. Det drejer sig om anvisningen, mens første fase drejede sig om arbejdsløshedsforsikringen. Arbejdsløshedsforsikringsudvalget af 1964 er i gang med at udarbejde grundlaget for en tredje fase omfattende en gennemgribende teknisk revision af loven, hvorunder også visse realitetsproblemer skal behandles, således efter det kommissorium, udvalget har fået, bl. a. spørgsmålet om forsikring af deltidsbeskæftigede samt ændrede principper for arbejdsløshedsydelse med sigte på, at disse kommer til at bygge på princippet erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Men den fase, vi nu har til behandling, drejer sig altså om anvisningsproblemerne.

Som nærmere omtalt ved fremsættelsen af lovforslaget er der, både hvad angår det principielle indhold i lovforslaget og dets tidsmæssige placering i den løbende reformering af arbejdsløshedsforsikringslovgivningen, enighed mellem repræsentanterne i arbejdsløshedsforsikringsudvalget for de nærmest berørte parter. Der syntes i fjor, da første fase gennemførtes her i tinget, tillige at være politisk enighed i hvert fald mellem de 4 største partier. I overensstemmelse hermed gav jeg ved første behandling for et par måneder siden udtryk for, at vi må igennem denne anden fase, før vi kan gå over til tredje, og dette standpunkt må jeg fastholde i dag.

Da spørgsmålet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste drages frem — det skete for et år siden, og det er sket i dag — og da jeg i den forbindelse bl. a. af hr. Erling Dinesen er blevet stillet over for spørgsmål, som synes at kræve et lidt mere klart svar fra mig, end jeg finder det rimeligt at jeg skal kunne give på nuværende tids-

punkt, vil jeg knytte nogle enkelte bemærkninger til dette problem.

I forbindelse med stillede mindretalsforslag kan man rejse følgende spørgsmål: skulle man, når man eventuelt løfter loftet i forhold til den hidtidige arbejdsfortjeneste, f. eks. ved at forhøje de 80 pct. til 90, da bevare absolutte grænser for understøttelsen samtidig? Skulle man have en grænse i forhold til gennemsnitsfortjenesten i faget i stedet for eller ved siden af grænsen i forhold til den individuelle løn? Det er jo ret komplicerede spørgsmål, som nok kan kræve en sagkyndig vurdering. Vi ser jo også, at hvor loven i dag har regler om et absolut loft plus en 80 pct. grænse i forhold til individuel løn, dér foreslår S og SF nu alene ændring til 90 pct. i forhold til individuel løn, medens de nuværende regler om det absolutte loft åbenbart forudsættes bevaret. VS vil nu have 100 pct. af den gennemsnitlige løn i faget, men synes at ville have dette kombineret med de nuværende regler om absolutte lofter. Det er ifølge VS-forslagets bemærkninger udtrykkeligt, hvad VS forstår ved en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Der må her mindes om, at man indtil februar i fjor, da loven ændredes, havde dels absolutte grænser, dels en grænse i forhold til gennemsnitslønnen i faget og desuden en grænse i forhold til individuel løn, nemlig i de tilfælde, hvor et medlem havde lavere løn end fagets gennemsnitlige. I februar 1967 gik man over til princippet om to grænser, nemlig på den ene side regler om et absolut loft, på den anden side en grænse i forhold til individuel løn. Derimod forsvandt grænsen i forhold til fagets gennemsnitsfortjeneste. Dengang blev det såvel af S som SF og de radikale fremhævet, at det endelige resultat må være en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, og de tre nævnte partier opfordrede arbejdsministeren til at tage dette spørgsmål op i forbindelse med den bebudede tekniske revision af arbejdsløshedsloven, og de forudsatte lovforslag herom, og man forudsatte, at lovforslag herom blev fremsat i folketingsåret 1968-69. Der blev imidlertid ikke givet nogen nærmere præcisering af, hvad der sluttelig skal lægges ind

[Arbejdsministeren.]

i begrebet en „egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste“, og dette er naturligvis rimeligt nok, når hele problemet netop måtte forudsættes nærmere analyseret i det på området sagkyndige udvalg.

Nu ser vi altså, at VS udtrykkeligt i dag ophøjer en overgang til en grænse på 100 pct. af fagets gennemsnitsløn kombineret med de gældende regler om absolutte grænser til at være deres udgave af „egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste“. Det kan her indskydes, at forslaget indebærer, at en del kassemedlemmer vil kunne få dagpenge, der overstiger vedkommendes løn.

S og SF bruger ikke så fordringsfulde ord om deres forslag, og jeg vil ikke antage, at deres forslag om en grænse på 90 pct. af individuel løn kombineret med de gældende regler om absolutte lofter er udtryk for, hvad disse to partier i dag lægger i begrebet „egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste“.

Sidste år blev det i folketingsudvalgets betænkning af 9. februar 1967 udtalt, at Arbejdsledigheds-kassernes Samvirkes hovedønske og også den daværende regerings forestillinger om endemålet er, at understøttelsen skal andrage en procentdel af gennemsnitslønnen i faget. Det må jo opfattes som en yderligere variant af begrebet „erstatning for tabt arbejdsfortjeneste“, og der kan jo tænkes en hel del yderligere varianter.

Det er altså et særdeles broget problem, og der er nok behov for, at hele spørgsmålet kulegraves, før det tages op til beslutning i folketinget, og før man afkræver klare meningstilkendegivelser om dette spørgsmål. Vi ved, at denne kulegravning er i gang i arbejdsledighedsforsikringsudvalget af 1964. Dette sagkyndige udvalg bør nok have arbejdsro i nogle måneder endnu; så kan folketinget se på resultaterne, når de foreligger.

I mellemtiden er det nok mere rimeligt at tage stilling til det problem, som foreligger til stillingtagen nu, nemlig anvisningsproblemet. Det er grundigt belyst og vurderet, først i administrationen og gennem udvalgsbehandling og siden hen af folketingsudvalget her i foråret. Her kan folketinget i dag tage stilling på grundlag af den

omfattende belysning af problemet, der har fundet sted siden folketinget i februar 1967 enstemmigt vedtog den lov, der fastsatte, at der skulle udarbejdes lovforslag om overgang pr. 1. april i år af kassernes funktioner vedrørende anvisning og kontrol til arbejdsanvisningskontorerne.

Jeg vil gerne til de enkelte spørgsmål, der er taget frem, svare først hr. Erling Dinesen, at det er klart, at der vil blive stillet mod en smidig administration af den nye lov. Det vil ske fremover, men det vil ikke mindst ske med henblik på de utvivlsomt vanskelige overgangsproblemer, som vil komme til at foreligge, hvad enten man i øvrigt gennemfører dette lovforslag nu, eller man først gør det senere og tager vanskelighederne til den tid.

Jeg kan bekræfte, at som generel regel er tanken om en kontrol af de arbejdsløse én gang ugentlig det, vi satses på, men altså som en generel regel, der godt kan være undtagelser fra. Derimod synes jeg nok ikke, det er helt rimeligt, når hr. Erling Dinesen siger, at folketingsflertallet vil presse dette lovforslag igennem. Loven bliver jo dog først gennemført med ikrafttræden 1 år senere end det ganske tilsvarende lovforslag, som hr. Erling Dinesen fremsatte i december måned.

Hr. Asger Jensen og andre har været inde på, om de i dag godkendte private anvisningsbureauer kan forvente fortsat at blive godkendt under den nye lovgivning. Jeg kan naturligvis ikke give generelt tilsagn om noget sådant, men jeg kan sige, at det er ikke tanken at gå på jagt på disse bureauer. Bureauernes anvisninger har et antal-mæssigt relativt beskedet omfang; men de er ofte vigtige på netop de felter, hvor de gør sig gældende, og de bureauer, der opfylder lovens krav og forudsætninger, vil selvsagt også opnå godkendelse.

Til fru Hanne Reintoft, som forelagde sit partis ændringsforslag, vil jeg gerne sige, at disse ændringsforslag kan jeg ikke tiltræde, men vil dog gerne tilføje, at de ændringsforslag til arbejdsledighedsforsikringslovforslaget, der er betegnet med numrene 1 og 5, indeholder problemer, som vil kunne klares administrativt.

Fra nogle sider synes man nærmest at betragte det lovforslag, vi behandler i dag, som et nødvendigt eller i hvert fald et

[Arbejdsministeren.]
uundgåeligt onde. Det er et ganske galt syn at anlægge. Der er tale om at lægge grunden til et bevægelighedsfremmende arbejdsformidlingssystem. Efterhånden som vi lærer administrativt at mestre opgaven, forbedres derved mulighederne for at opnå en høj beskæftigelsesgrad uden inflation. Ud fra bl. a. disse synspunkter er det svenske LO særdeles varmhjertet tilhænger af det svenske arbejdsformidlingssystem, som ligner det, vi med det foreliggende lovforslag skal indføre herhjemme. Den svenske landsorganisation siger — jeg citerer:

„Målsætningen skal være, at den offentlige arbejdsformidling bliver det centrale informationspunkt for hele arbejdsmarkedet, hvor såvel arbejdstager som arbejdsgiver kan henvende sig og få information og service.“

Der er god overensstemmelse mellem disse svenske synspunkter og de synspunkter, der gives udtryk for i en skrivelse af 8. maj d. a., som jeg har modtaget fra Arbejdsmarkedsrådets formandskab og fordelt til det folketingsudvalg, der har arbejdet med lovforslaget. Formandskabet, der består af formændene for Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening samt departementschefen i arbejdsministeriet, udtaler, at de to hovedorganisationer i samråd med deres lokale organisationer vil drage omsorg for, at der til arbejdsmarkedsnævnene udpeges interesserede og aktive repræsentanter til støtte for såvel erhvervslivet som de offentlige myndigheder.

Skrivelsen peger på nævnenes koordinerende opgaver i relation til arbejdsformidlingskontorerne og lokale og regionale udvalg af betydning for arbejdsmarkedet inden for vedkommende kontors område. Der tales om betydningen af efterhånden at tillægge nævnene ansvar samt om samspillet mellem nævnene og Arbejdsmarkedsrådet. En klar vilje tilkendegives om de to hovedorganisationers hensigt i retning af at yde bistand til at få arbejdsmarkedsnævnene til at virke som nyttige og aktive organer i arbejdsmarkedspolitikken.

Jeg tror, at disse ansvarlige organisationsformænds meningstilkendegivelse er mere værd til vurdering af, hvad der kan komme ud af den nye arbejdsformidling, end om jeg

ikke kan besvare i enkeltheder alle de spørgsmål om arbejdsnævnenes funktioner, som hr. Chr. Madsen stiller mig. Det er jo en indledning til en udvikling, vi står over for, og der må være mulighed for, at tingene kan udvikle sig — og altså med gode kræfter bag.

Det er imod de oprindelige hensigter og aftaler og også i øvrigt ubegrundet at opsætte denne nyttige reform af arbejdsformidlingen. Der er med de ændringsforslag, som alle partier i folketingsudvalget med undtagelse af socialistisk folkeparti har tiltrådt, skabt sikkerhed for, at tilpasning af arbejdsformidlingens administrative placering til den administrative struktur, der følger af kommunalreform og socialreform, vil kunne ske.

Spørgsmålet om ved denne lejlighed at ændre ved grundlaget for arbejdsløshedsunderstøttelserne har jeg allerede taget stilling til; det hører hjemme i næste fase, ikke i denne, som drejer sig om arbejdsanvisningen.

Det er klart, og det vil jeg da gerne sige, at jeg håber at kunne opnå bredest muligt samarbejde her i tinget om denne fortsatte reformering af arbejdsløshedslovgivningen, som vi skal arbejde med i næste samling. Nægte kan jeg ikke, at jeg synes, at socialdemokratiet ved i dag at falde lidt ud af trit i hvert fald ikke letter dette samarbejde. Jeg agter imidlertid inden for rimelighedens grænser at anstrenge mig for, at vi igen kan få samling på tropperne.

Erling Dinesen: Det er nødvendigt for mig at gøre nogle bemærkninger, først og fremmest i anledning af det, hr. Asger Jensen fremførte.

Det var naturligvis meget hyggeligt at at høre disse mange citater af, hvad den tidligere arbejdsminister havde sagt og foreslået; det har bare ikke så forfærdelig meget med sagen at gøre. Der er nemlig ikke, som hr. Asger Jensen påstår, tale om en kowending fra oppositionens side eller fra den tidligere regerings side, fra socialdemokratiets side; der er ikke tale om, at vi løber fra noget; der er ikke, som hr. Asger Jensen forsøger at fremstille det her, tale om, at nu vil socialdemokratiet ikke mere holde en aftale.

Det, vi har sagt, og det fremgår med al

[Erling Dinesen.]

ønskelig tydelighed af betænkningen, er, at vi ikke på nuværende tidspunkt vil medvirke til lovforslagets gennemførelse. Og det har en ganske klar baggrund, den baggrund, som jeg allerede har redegjort for, at vi hele tiden har betragtet denne lovgivning som et led i en yderligere udbygning af arbejdsløshedsforsikringen med det mål at nå frem til en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Og når dette lovforslag kom frem sidste år, var det jo på grund af en flertalsbetænkning fra udvalgsarbejdet sidste år, hvor socialdemokrater, socialistisk folkepartis medlemmer og det radikale venstres medlemmer var enige om ikke blot at køre dette lovforslag igennem, men også at køre den videregående reform igennem, således at der var sikkerhed for at opnå en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Det var altså simpelt hen forudsætningen for tilslutningen til dette lovforslag. Vi ved, hvad der politisk er sket i mellemtiden, vi ved, at venstre og konservative gik imod den målsætning, der dengang var tale om. Vi har altså ikke mere et flertal for at få reformen gennemført i overensstemmelse med de forudsætninger, der var tale om, og derfor synes jeg, det er helt naturligt, at vi siger, så meget mere som det ikke haster også under hensyn til hele kommunalreformarbejdet, at det ikke er nødvendigt, at denne lov bliver sat i kraft fra 1. april 1969.

Lad os se disse ting i sammenhæng. Lad os i det mindste få tilsagn fra venstre og konservative om, at de vil være med til at køre den linje igennem, der har været tale om. Men det har vi ikke kunnet få noget tilsagn om, og under hensyn til den udvikling, der er sket, under hensyn til de forudsætninger, der har været tale om, under hensyn til, at dette lovforslag blev fremsat ud fra ganske bestemte forudsætninger gående ud på, at der var sikkerhed for, at tredje del af reformen blev gennemført så nogenlunde i overensstemmelse med de ønsker, som såvel socialdemokratiet, socialistisk folkeparti og det radikale venstre havde, har derfor vi sagt, at vi ikke på nuværende tidspunkt kan medvirke til lovforslagets gennemførelse, og derfor har vi henstillet, at man kørte de to sidste lovforslag sammen, fordi vi naturligvis må vurdere disse ting i sammenhæng. Der er

ikke, som arbejdsministeren sagde det, tale om, at socialdemokratiet er faldet ud af trit, der er tale om at klare forudsætninger for denne lov er væk af forskellige grunde. Det er baggrunden for vort standpunkt, og det har i øvrigt hele tiden været vor forudsætning, at vi skulle have mulighed for at vurdere dette i sammenhæng.

Asger Jensen: Der var ingen forudsætninger, da hr. Erling Dinesen den 7. december i fjor fremsatte sit lovforslag, som er enslydende med det, der her er fremsat, og som nu foreligger med de ændringer, som jo ikke gør forslaget ringere. Der var aldeles ingen forudsætninger på det tidspunkt. Det er noget, der senere er blevet opfundet som en begrundelse for, at hr. Erling Dinesen og det socialdemokratiske parti ikke vil stå ved deres tilsagn om at gennemføre dette andet trin med reform af arbejdsanvisningen. Således ligger disse forhold.

P. E. Eriksen: Hr. Erling Dinesen siger, at vi gik imod sidst. Det kan ikke være rigtigt. Vi har fulgt den tanke op, vi har sagt i vore bemærkninger og i vort indlæg i betænkningen sidste gang, som jeg gjorde rede for her, at vi vil gerne indpasse det i det kommende system. Det kan sådan set også være et svar til hr. Chr. Madsen, når han taler om tabt arbejdsfortjeneste og spørger om, om det skal være et socialt problem eller et arbejdsmarkedsproblem, og om det skal være socialreformkommissionen, der skal løse, det. Vi ønsker disse ting løst under en samlet synsvinkel i et fælles tryk- og tryklossystem.

Når hr. Chr. Madsen siger, at lovforslaget ingen betydning har, er det sådan set en bemærkning med stærk adresse til dem, der står bag ved lovforslaget.

Chr. Madsen: Ved behandlingen af dette lovforslag siges det, at første trin har vi vedtaget — det var dengang vi pr. 1. april forhøjede arbejdsløshedsunderstøttelsen til maksimum 50 kr. — andet trin er det, vi er i færd med nu, og tredje trin skulle så komme herefter.

Jeg er noget bekymret over det dér. Der sidder nogle mennesker uden for dette hus; de har lavet både første og andet og skal lave tredje trin. De mennesker er repræsen-

[Chr. Madsen.]

tanter for arbejdsløshedskasserne og arbejdsgiverne, og så er der nogle embedsmænd, der repræsenterer et eller andet ministerium. En politisk udvikling er i skred, og dette udvalg vil antagelig tage med ind i billedet og i sine taktiske forhandlinger, at den politiske udvikling er sådan og sådan. Hvis arbejdsgiverne på nuværende tidspunkt siger: vi vil overhovedet ikke være med til tredje trin eller presser et tredje trin igennem, som ikke er noget værd, vil det altså sige, at det, man engang troede var en arbejdsløshedskassereform, går i stå, og så bliver vi stående, hvor vi er. Med en arbejdsløshedsunderstøttelse med maksimum 50 kr., der bliver forringet år for år, fordi der er en dårlig pristalsregulering. Om nogle ganske få år vil denne arbejdsløshedsunderstøttelse være så meget forringet, at man er ved udgangspunktet igen. Altså, hvis det går i stå nu, så får vi en ringe arbejdsløshedsunderstøttelse; vi får overgang til offentlig anvisning, hvori ligger en tvangsflytning, hvori ligger dårlige regler for hele arbejdsmarkedet, og så lader man det blive ved det.

Jeg ved ikke, om der er nogen, der kan sige noget om, hvordan det vil komme til at gå; det er der vel ingen, der kan. Det kommer an på en hel del taktiske manøvrer, politisk-taktiske manøvrer og fagligt-taktiske manøvrer. Vi står altså dårligt i øjeblikket, for vi ved ingenting, men man kan måske få arbejdsministeren til at sige, om arbejdsministeren og regeringen, hvis det skulle gå i stå, som jeg nu tænker mig det, så vil være garant for, at man har nogenlunde sikkerhed for, at det, der blev påbegyndt, også skal løses efter hovedreglerne i kommissoriet for dette udvalg. Nu ved jeg godt, at jeg er ude på meget gyngende grund, når jeg siger „hovedreglerne i kommissoriet“. Der er så mange regler i dette kommissorium, at det også flyder. Man kan i det udvalg tage næsten alle mulige arbejdspolitiske spørgsmål op til debat; man har ikke noget fast grundlag under fødderne, der siges ikke noget bestemt om, at det og det skal løses inden for en rimelig ramme.

Jeg vil spørge arbejdsministeren, om han kan sige noget betryggende i denne forbindelse her under denne anden behandling, om han vil være garant for, at erstatning

for tabt arbejdsfortjeneste skal være inden for rækkevidde ved det tredje trin.

Hanne Reintoft: Arbejdsministeren var så venlig at sige vedrørende vore ændringsforslag nr. 1 til 5, at disse spørgsmål løses administrativt. Så må jeg jo spørge: vil arbejdsministeren løse dem administrativt, for ellers er det jo lidt luftigt. Det vil jeg meget gerne have svar på.

Jeg kan forstå, at man ikke vil stemme for vort sidste ændringsforslag, til forslag til lov om privat arbejdsanvisning, det, der drejer sig om søfolkenes anvisningsret bl. a., og det kan jeg kun meget dybt beklage.

Må jeg så lige sige til hr. Chr. Madsen: nu er jeg i besiddelse af taksterne for statens tjenestemænd; jeg tror ikke, jeg behøver at trætte tinget med dem, men det skal nu ikke afholde SF fra at tage stilling.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard):

Det var ikke ændringsforslagene nr. 1 til 5, det var ændringsforslagene nr. 1 og 5, jeg sagde kunne klares administrativt. Nr. 5 vil givetvis blive det, og nr. 1 ser jeg også sympatisk på.

Hr. Chr. Madsen var inde på, at arbejdsløshedsunderstøttelserne undergravedes efterhånden på grund af pristalsreguleringens utilstrækkelighed. Den betragtning er ikke rigtig; arbejdsløshedsunderstøttelserne, som de er i øjeblikket, reguleres i overensstemmelse med den faktiske udvikling på lønmarkedet.

Hvad angår spørgsmålet, om jeg kan svare betryggende med hensyn til, hvad der kommer ud af arbejdsløshedsforsikringsudvalget til efteråret, og hvad der vil komme til at stå i et derpå byggende lovforslag, må jeg henvise til den diskussion, der har fundet sted, herunder særlig til mine bemærkninger under første behandling.

(Kort bemærkning).

Erling Dinesen: Hr. Asger Jensen sagde, at der var ikke tale om nogle forudsætninger i december måned, da den tidligere arbejdsminister fremsatte dette lovforslag. Jeg vil gerne heroverfor sige: jo, det var der. Der var et tilsagn allerede i betænkningen, da arbejdsløshedsloven blev vedtaget sidste år; man kan se det i betænkningen af 9.

[Erling Dinesen.]

februar 1967 fra det folketingsudvalg, der behandlede arbejdsløshedsloven. Der var i denne betænkning et tilsagn fra socialdemokratiet, socialistisk folkeparti og de radikale om overgang til en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Venstre og de konservative ville ikke give noget tilsagn. Nu er de regeringspartier, der er et andet flertal, og vi har ikke mere noget tilsagn om, at det endelige mål med denne reform bliver opnået, og derfor er der i høj grad tale om helt andre forudsætninger end dem, vi diskuterede forslaget under sidste år.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændring af reglerne for kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer af anerkendte arbejdsløhedskasser).

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslagene nr. 2, 3, 7-15 og 17-19 betragtedes som

vedtaget efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 1.

Ændringsforslag nr. 4

vedtoges med 131 stemmer; 12 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 og 6 betragtedes som

vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 4.

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3693) forkastedes med 84 stemmer mod 4; 58 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3693) forkastedes med 84 stemmer mod 4; 58 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3693) forkastedes med 84 stemmer mod 11; 51 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3693) forkastedes med 84 stemmer mod 4; 58 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 5 og 6 uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3693) betragtedes som forkastet efter forkastelsen af ændringsforslagene nr. 1-4 uden for betænkningen.

Ændringsforslag nr. 8 uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3694) forkastedes med 84 stemmer mod 4; 58 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 7 uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3694) betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 8 uden for betænkningen.

Ændringsforslag nr. 16

forkastedes med 84 stemmer mod 64;

§ 1 i den ændrede affattelse

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 21 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges med 84 stemmer mod 64;

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om privat arbejdsanvisning m. v.

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget uden for betænkningen af *Hanne Reintoft m. fl.* (se sp. 3695)
forkastedes med 84 stemmer mod 4; 57 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 1 i den ændrede affattelse, § 2, ændringsforslag nr. 2, § 3, således ændret, ændringsforslag nr. 3, § 4, således ændret, § 5, ændringsforslag nr. 4, § 6, således ændret, ændringsforslagene nr. 5 og 6, § 7, således ændret, og § 8
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om visse hovedlandevejsstrækninger.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 86) findes i tidenden sp. 1882, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1005).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Horn: Vi kan anbefale lovforslaget, som det blev fremsat, efter at udvalget nu har beskæftiget sig med en række ting, der er omtalt i betænkningen. Vi kan erklære os særdeles tilfreds med, at man i udvalget ikke har forsøgt at ændre på de principper, der egentlig bærer denne særlige lovgivning. Vi kan vel sige, at disse principper nu har været benyttet så mange gange, at der er skabt en vis praksis for, hvorledes tinget skal behandle lovforslag af den her omtalte art; man skal ikke blande sig i det, de kommunale organisationer og råd, vejnævnet og ministeriet er kommet til, men alene henholde sig til det bevillingsmæssige og foretage en rimelig afvejning af disse forslag om vejbygninger med andre projekter, der måtte være på tale i riget.

Jeg vil gerne sige et par ord i forbindelse med det ønske, jeg fremsatte ved første behandling om, at de ministerier, som navnlig har med økonomi at gøre, vil interessere sig for det problem, som jeg gentagne gange har rørt ved her i huset og i øvrigt også puslet med på anden måde, nemlig hvordan man kan få organiseret et transportøkonomisk forskningsinstitut, sådan som man har det i de andre nordiske lande — ikke fordi vi behøver at efterligne de andre nordiske lande på alle felter, men fordi der ikke er tvivl om, at vi kan tjene penge ved at få forsket på dette område. Det er jo ikke så mange dage siden, vi havde store anlægsproblemer til drøftelse her, og dér ville et sådant organ også være os til stor nytte. I det samråd, vi har haft med ministeren for offentlige arbejder, gav ministeren udtryk for, at han var enig i vore betragtninger. Jeg må opfatte det sådan, at der nu arbejdes videre med det i de ministerier, som har særlig interesse heri, det vil sige ministeriet for offentlige arbejder og først og fremmest naturligvis økonomi- og finansministerierne. I øvrigt vil vi forbeholde os ret til at vende tilbage til denne sag inden for en rimelig tid, hvis der ikke sker noget, for der er jo tale om, at der er penge at tjene for statshusholdningen.

Det samme gælder det andet problem, jeg var inde på ved første behandling, om betalingen af de omkostninger, der er ved at udbygge vejene til de store aksel-